

מלאכּן טוחן

המלאכה במשכן

היו טוחנים דק דק את הסממנים המיועדים לצביעת היריעות.

הגדרה

חלוקת דבר שלם לחלקיקים.

אופני המלאכה: **טחינה** / **חיתוך דק** / **ומיעוך** כלומר, בין אם מפורר את הדבר השלם לאבקה, ובין אם חותך לחתיכות קטנות ודקות, ובין אם מועך את הדבר השלם (שו"ע סי' ש"ב, ז. שכי"א ז-י"ב).

מלאכת טוחן מהתורה נאמרה דווקא בדבר שגידולו מן הקרקע, וחכמים הוסיפו שלמרות שבדבר שאין גידולו מן הקרקע לא שייך מלאכת טוחן אבל עדיין יהיה אסור לטחון בכלי המיוחד לטחינה כגון פומפיה וכדו' (שו"ע שכי"א י-י"ב).

דוגמאות

גוש עפר יבש – אסור לפורר גוש עפר (ש"ב סעיף ז).

חיתוך ירק דק דק – אסור לחתוך ירקות בצורה מאד דקה משום שגם זה נכלל במלאכת טוחן (שו"ע שכי"א י"ב).

מיעוך פירות וירקות – אסור לרסק מאכלים שהם גידולי קרקע, ולכן אסור גם למרוח פירות וירקות חיים על הלחם משום מלאכת טוחן (שש"כ פי"ו הלכה ח. ע"פ שכי"א סעיף ז).

ויש שהתירו לרסק כאשר הריסוק לא גורם להפרדת הפרי או הירק אלא רק למיעוך, כמו בננה ואבוקדו שעל ידי ריסוקם הם לא נפרדים אלא רק צורת משתנה (אג"מ או"ח ח"ד סי' עד טוחן סק"ב. הליכות עולם ח"ד עמ' קכ).

מתי מותר

טחינה בשינוי – מותר למעוך ירקות בשינוי גמור כגון על ידי כף או הידית של הכלי ועל גבי צלחת ולא בקערה מיוחדת של טחינה (שש"כ ו הערה כ. ע"פ שו"ע שכי"א סעיף ז).

דבר שאינו מגידולי קרקע – איסור טחינה נאמר דווקא בדבר שגדל בקרקע, אבל שאר דברים אין בהם איסור ולכן מותר לטחון ביצים בשר דגים וכדו' (שו"ע שכי"א סעיף ט).

חתיכות גדולות – מותר לחתוך ירקות לחתיכות גדולות שזה לא דומה למהות טחינה (פשוט ע"פ שכי"א יב).

חתיכות קטנות – מותר לחתוך סלט לחתיכות קטנות **סמוך לסעודה**, ובחתיכות דקיקות ממש לדעת המשנ"ב אסור אפילו סמוך לסעודה וכן נראה הבית יוסף. אך יש מפוסקי ספרד שהתירו. (סעיף יב. מ"ב ס"ק מ"ה. יחו"ד סי' כ"ז).

מערכת פירות רכים – מותר למעוך פירות וירקות שהם מאד רכים כיון שהם נחשבים כטחונים (שש"כ פ"ו, ז).

טחינה אחר טחינה – מאכל שעבר טחינה והתגבש בצורה מלאכותית מותר לטחון שוב (רמ"א שכי"א י"ב).

ויש שכתבו שלבני ספרד גם בזה לכתחילה יעשה כן סמוך לסעודה (ילקוט יוסף שכי"א ז).